

Friss Újság

Független politikai, közgazdasági és társadalmi hetilap

A liberális párt

az alkotmányos kormányzati idejének végigvezetésében a politika művésztének legmagasabb iskoláját képviselte. Az utóbbi évtizednek első esete, hogy az ország kormánya mellett egy politikai párt eltöltötte a négy esztendő hatalmi időt. Kétségtelenül nagy eredmény ez, ha figyelembe vesszük mindazokat a belső és külső viharásokat, amelyek az egész világ közéletében oly nyugtalanító iramot diktáltak. És ha ez a kormány nem tudott a román közvéleményben eddigélre alkalmas hangulatot teremteni az ittlő kisebbségi népek javára, azon nem lehet csodálkozni. Hiszen kormányra lépésekor a kívülről szállított gyűlöletnek olyan örökségét találta becsémpészve az ország lelkületében, amely a pártnak a legértékesebb emberét is meggyilkolta a sinai pályaudvaron. S ettől a perctől kezdve a vasökölnék, az ingadozást nem ismerő határozottságnak minden erőfeszítésére szükség volt, hogy a kormányzat féken tartsa a gyűlölet szállító irányzatokat. Így be kell érnnünk azzal, ha a kormánynak volt elég tekintélye és lelkiismerete megakadályozni a heccelt szenvedélyeknek kirobbanását és volt mérséklő igyekezet a nemzetközi kötelezettségek tiszteletben tartása iránt. Ebben a légkörben, amelynek fékezésére egy más kormányhatalom egész tekintélye is gyengének bizonyult volna, nem várhattunk csodákat attól a parlamenti csoporttól sem, amelyik a kisebbségeket képviselte a törvényhozás házaiban.

Konkurrencia az egész vonalon

Meg kell rendszabályozni a tisztességtelen kereskedelmet —

(— máj. 22.) Állandóan megfigyelhetjük, hogy mi csoda örületes konkurrencia folyik az egész városban és egyes cégek a versengés mezején túl sokat engednek meg maguknak. Néha olyan kedvezményeket adnak, amire kétségtelenül ráfizetnek és teszik ezt csupán azért, hogy megfogják a vevőt. A tisztességes versenynek kétségtelenül árnivelálló hatása van és így szükséges a verseny minden vonalon. Azonban azt már semmiesetre sem nevezhetjük tisztességes kereskedelemnek, ha a vevőtől pld. 520 lejrt kérnek egy pár női cipőért 's a vevő ezt a cipőt 280 lejért mégis megvásárolja, ha ügyesen és állhatatosan tud alkudni. Az ilyen fonákaságok kiküszöbölésére ismét ajánlatos lenne bevezetni az árak megjelölését és a hatóságilag ellenőrzött szabott árak rendszerét, amely mellett a vevő mindenkor azzal a megnyugvással vásárol, hogy nem csapták be. Saturated valamikor híres volt üzleti tisztességéről. Ma — sajnos — akadnak kereskedők, akik az aranyzábllyt: a vevőt csak egyszer lehet becsapni, mert másodszor már nem vásárol abban az üzletben,

ahol becsapták — nem tartják be. A svindli ideje lejárt. Azt a hallatlan cinizmust és közönyt, amelyet az utóbbi időben könyvelhetünk el egyes cégek terhére, valahogy mégis csak meg kellene szüntetni a tisztességgel küzdő kereskedők és kereskedelem érdekében. Talán a Sfatul berkeiben kellene erélyes akciót beindítani a dudvák kigyomlálására. — Konkrét esetekről tudunk, amelyek éppen megérték már a hatósági beavalkozásra is. — Amde sokkal szebb lenne, ha a tisztességes kereskedő társadalom a saját kebelében alakított ellenőrző szervei révén igyekezne ezen a vonalon rendet teremteni, mert az esetek gyakorisága alá fogja ásni a tisztességes kereskedők tekintélyét is. —

A köztisztviselők óvadéka

(— máj. 23.) A pénzügyminiszter valamennyi pénzügyigazgatósághoz rendeletet intézett, amelyben arról intézkedik, hogy minden tisztviselő, aki állami pénzt kezel, köteles biztosítékot nyújtani és erre a célra havonta levonják az illető tisztviselő fizetésének

Ettől függetlenül azonban mégis kíváncsiak vagyunk arra, hogy az a szinte két évtizedes meddőség, 's a kisebbségi életnek naponként való térvészése mindenütt megtudta-e a ki-

se bbségek vezetősegeit győzni arról, hogy működésük, — a munkaterem megválasztása, a követett módszerek, ut és taktika szempontjából revidálásra szorul...

Vajjon

a csatornázási taxákra döntő befolyással lesz-e a mult hétfői árvíz veszedeleme a városban, amikor is az ismeretes, kiadós záporos után a házak pincéi megteltek vízzel és az uccákat és tereteket elöntötte az ár ? ...

Vajjon : a város főmérnöki hivatala mit szándékszik cselekedni, hogy a város csatornázási premierjén a mult hétfői csufos kudarchoz hasonló eset többé elő ne forduljon?

Vajjon : ki a felelős azért, hogy a mult hétfői kiadós zápor alkalmával az új csatornázás egyöntetűen felmondta a szolgálatot és a házak pincéi és falai megromlottak ? ...

egy hatodát. A levonásokat mindaddig eszközölni kell, amíg a levont összeg a tisztviselő két esztendői fizetésének összegét el nem éri. Amennyiben valamelyik tisztviselő értékpapírt helyez letébe biztosíték gyanánt, úgy nem a névértéket, hanem a napi árfolyamot vesszük tekintetbe.

A pénzügyminiszter egyben intézkedett, hogy három napon belül terjeszték fel hozzá azoknak a tisztviselőknek a névsorát, akik pénzt kezelnek. Az esetben, ha az illető tisztviselők vagyonnal rendelkeznek, úgy azt jelzálogilag kell megterhelni. A jelzálogot csak abban az esetben törlik, ha a megkívánt biztosíték összegének befizetése megtörtént.

Azokat a tisztviselőket, akiknek nincsen vagyonuk, külön kell felsorolni. A miniszterium azután megvizsgálja, hogy ez mennyiben felel meg a valóságnak.

Nyári sport ing, zokni nyakkendő, mindennemű kötött árú, utazó koffer a legolcsóbb árban beszerezhető
Liebermann Zoltán
rőfős és divatárúzlát
P. Bratianu 14.

Ismerkedés rádión

Ez nem is olyan sok idő múlva lesz. Majd ha a rádió is olyan lesz, mint ma a telefon. Mindenki a gomblyukában, a rövidlátók gyönyörűen a cvikkerjükre aplikálva fogják hordani a rádió leadó készüléket és a fülük botján, a nők pedig a fülbevalójukon helyes kis miniatűr felvívókészülékeket. Ekkor majd a férjek feleségeikre észrevétlenül rá szerelik a leadó készülékeket, ők meghallgatják a felfogót. Te magas ég. Micsoda válóperek lesznek ezért a rádióért. De nem erről akarok beszélni... hanem ha úgy unalmozik majd az ember, egyszerűen lefekszik otthon a székben és elkezd ismerkedni. Mint most a telefonon. Természetesen akkor már mindannyian eszperantóul fogunk beszélni.

En: (piszkálom, csavargatom a készülékemet.)

Egy hang: (akit elfogtam) — Halló, halló... itt Honolulu.

En: Kiszühand Lulu... honnan beszél Luluka?

Egy hang: Nem Lulu, maga süket, hanem Honolulu. Itt Honolulu indián törzsfőnöke beszél: Bórharsnya.

En: Van szerencsém, jó estét Bórharsnya törzsfőnök ur, itt Blau bőrnagykereskedő beszél. Van önnek eladó bőrrujja?

Egy hang: Honnan beszél kegyed?

En: Satumareról.

Egy hang: Hol van az?

En: Az kérem, a Somek mellett.

(Uuuu...sss. Elszakadtunk. Léghőri zavarok.)

En: (miközben csavargatom a készülékemet) Ezen a Csendes Óceánon mindig léghőri zavarok és viharok száguldoznak. En nem is tudom, hogy kinek jutott eszébe ezt Csendes Óceánnak elnevezni. Gyerünk talán inkább Brazília felé. (Csavargatom. Áhá, meg van, jó estét nagysádkám. Engedjemeg, hogy bemutassam magam: Itt August Allright beszél.)

Egy női hang: Ejnye uram, most elszakított a barátnőmtől, meri kérdezte az áramkörömet.

En: (szánakozva) Jaj csókolom az áramkört, bocsásson meg nekem. Ne haragudjon rám. Honnan tetszik beszélni?

A női hang: En Bosztonból. És maga?

En: En One stepből, a Jáva sziget mellett.

A női hang: Örvendek.

En: En is örvendek, kegyed lámpással, vagy kristálydetektorral beszél?

A női hang: Öt lámpással. No, de megyek.

En: Ugyan ne menjen még, hát csak nem fog ilyen futó ismeretséget kötni. Talán máskor is találkozhatunk? Micsoda nagysádkám a kegyed hullámhossza?

(Ssss...uuuu...krr)

En: Elment (elfogok egy másik női hangot) Kiszühand.

Másik női hang: Te vagy az. Zoli?

En: Nem kérem én Pali vagyok, de az mindegy, azért megengedi, hogy társaságában.

A női hang: (Elkezd kiabálni): Kikérem magamnak uram, hogy engem itt az uccán... izé, a légürben, itt az Indiai Óceán felett megszólítson En tisztességes nő vagyok, engem ilyen légűr belyárok ne szólítsanak meg, mert mindjárt rendőrt hívatok. Rendőr!

Légi rádiórendőr: Mi az kérem, mi történik itt?

A női hang: Ez az ur itt megszólított és szemtelenkedik.

Légi rádiórendőr: Jöjjenek mind a ketten az őrszobába, a Sipka-szorosba 1847 hullámhossz.

En: (a Behring és Brenner hágon keresztül meglepek, illetve meghágok, de azért tovább csavargatom a srófokat, ismét egy női hang:) Kézét csókolom aranyos, ne siessen úgy.

Ő: Honnan beszél?

En: Bukarestből.

Ő: Igazán? En Satumareról.

En: Ne mondja, én is Satumareról. Hogy hívják angyalom?

Ő: Lili.

En: Mily szép név Lili. Lilikel.

Ő: Tessék?

En: Olyan kellemes hangja van. Nem találkozhatnánk?

Ő: Ilyen gyorsan? Különben nem bánom Jöjjön a színház elé.

En: Azonnal indulok. Fehér rózsza lesz a gomblyukomban.

Ő: (leplezetlen dühvel. Hát te szemtelen csapodár gazember. Te nyomorult. Megismertelek a hangodról! Hát olyan könnyen megy nálad a randi?)

En: Nagy ég, a feleségem! (ijedten vágom a sarokba a rádiót és úgy teszek, mintha aludnék. Hortyogok. De már hallom a feleségem lépteit a szomszéd szobából, aki odaát úgy látszik szintén rádiózott!)

Ott egye meg a fene azt, aki kitalálta ezt a rádiót!

♦♦♦

Az új büntetőtörvény ujszerű intézkedései

Az új büntetőtörvénynek több egészen ujszerű intézkedése van. A pénz-büntetést az ítélet jogerőre emelkedésétől számított egy hónapon belül a pénzügyigazgatóságnál ki kell fizetni s az ott kapott nyugtát az ítéletet hozó bíróságnál be kell mutatni, illetve beadni. Ha valaki ezt a kifizetést elmulasztja, — akkor előállítják és közmunkára viszik s ezt a közmunkát csak akkor lehet pénzbüntetésre átválttatni, ha a hatóságok nem tudnak közmunkát szerezni, 50 lejenként egy napot számítva.

Egészen új intézkedés az is, hogy ha valakit büntetéstől elítélnek, az ítéletet közzéteszik a Monitorul Oficialban és legalább egy hónapra kifüggesztik a tettes lakásának az ajtaján, valamint az elkövetési hely és a tettes lakóhelyének primáriáján. Vétségért való elítélés esetén csak a sértett kérelmére rendelhető el a közzététel.

Teljesen modern intézkedése a büntetőtörvénykönyvnek, hogy ha valakit két évig terjedő fogházra, vagy pénzbüntetésre ítélik, a bíróság három évre felfüggesztheti a büntetés végrehajtását és ha három év alatt újabb bűncselekményt nem követ el az illető, úgy büntetését végleg elengedik. Ha valakinek a büntetését felfüggesztik, de kártérítésre kötelezik, ha három év alatt nem fizette meg a kártérítést, el kell szenvednie a szabadságvesztési büntetést is.

Kihágás esetén is helye van az ítélet felfüggesztésének s így ilyen esetben egyenesen kérni kell a felfüggesztést.

Büntett elkövetése esetén a bíróság megtilthatja a tettesnek, hogy büntetésének kiállása után két évtől tíz évig visszatérjen abba a helységbe, ahol cselekményét elkövette. Ezt a korlátozó intézkedést — vétség esetén is megteheti a bíróság, ha a büntetés legalább két évi fogház a tilalom három évre is szólhat.

A bíróság olyan bűncse-

lekmény esetén, amelyet bűnös szenvedély: alkoholizmus hatása alatt követett el a tettes, bizonyos helyiségeknek hat hónaptól három évig való látogatását megtilthatja. Ez a vendéglősöket és korcsmárosokat érdekli.

Abban az esetben, ha a tettes a bűncselekményt azért követte el, mert mesterségében, munkájában tudatlan, készületlen, vagy hanyag volt, a tettest a bíróság örökre is eltilthatja szakmája folytatásától. Ily esetben csak másnak a vezetésével és másnak a felölősségére dolgozhatnak. — Három év után a tettes kérheti a tilalom felfüggesztését.

A rehabilitáció megszűnteti az elítélés büntetőjogi következményeit, a különböző jogfosztásokat, amelyek az elítéléssel járnak, vagyis más szóval a rehabilitált egyént nem tekintik büntetett előéletűnek és így visszaesőnek sem. A büntett kiállása után büntett esetén 10 év, vétség esetén 3, illetve 5 év eltelté után lehet kérni a rehabilitációt. Poilitikai bűncselekményeknél ez a határidő a felére csökken.

Az új törvény szerint gyermeknek számít az, aki nem töltötte be a 14-ik évét. A gyermek nem felelős az általa elkövetett bűncselekményért. 19 évig fiataloknak számít s csak ha a bűncselekmény felismeréséhez szükséges belátással bír, csak akkor ítéltető el.

♦♦♦

LA ez a márkája a
R művészi kiállítás
T fényképeknek.
Esz felvételek villanyfény mellett.

Dacia
passage

Váltoáramu

villanyszereléseket

szakszerűen és garanciával a legolcsóbban vállalunk. Költségvetéseket és terveket díjmentesen készítünk. Javítások este 9 óráig.

»ENERGIA«

P. Bratianu 6. (kapu alatt).

HIREK

Felelősszerkesztő:

Joláthy B. Zoltán

Szerkesztő:

Várady Aladár

Tücsök – dalok.

Olykor a lány legénykedni szeretne.
Ugy tesz, mintha könnyűszerrel feledne.

De a cérna mégse költél,
A fehérszép könnyekből él.
Pedig legénykedni csak így lehetne.

Amelyik lány legénykedni szeretne,

Mig csak szuszog iskolába mehetne,

Mégse állna ugy a helyén,

Mint az arra termelt legény,

Mert ha minden virág szálfá lehetne,

Az ördög is favágónak mehetne.

(—)

Érdekli talán,

hogyan Rob Mitchinson new-yorki könyvelő egyik vasárnap az újságban egy jó viccet olvasott, amin annyira nevetett, hogy nevető görcsöt kapott. Szegény Robbal mindent megkísérletek, hogy megijesztesék, azonban ez sem segített. Állását felmondták, mert egy örökké nevető könyvelőt nem lehet alkalmazni. Felmondása kézhezvételkor is nevetett. Majd egy varieté alkalmazta „nevető-embernek” míg itt egyik este nevetés közben megütötte a guta.

... hogy a turósrészesnek ez évben van a kétszázéves jubileuma. Pontosan 1737-ben Bécs mellett a Breitenfeld nevű kis kirándulóhelyen szolgált vendégeinek először turósrészesel egy cukrász.

... hogy a tudományos köröket most ismét foglalkoztatja az a naptár, melynek megvalósítását a Népszövetség már egyszer megpróbálta keresztülvinni. Az új „racionális” naptár nem 12, hanem 13 hónaphól áll. Így ugyanis el lehet kerülni az állandó eltolódásokat, amiket eddig a szökőévekkel próbáltak eltüntetni. 365 nem osztható pontosan az eddigi 30, 31, sőt 28 napos hónapokkal, tehát praktikusabb az összes hónapokat 28 napos

fejfájás ellen Beretvás pasztilla!

sokkát tenni, ezek összege tizenhárommal szorozva 364. Marad tehát egy üres nap, ami jó arra, hogy az újévet megünnepeljük. Az új naptárnak tulajdonképpen hátránya nincsen. — Mindamellett nem valószínű, hogy a 13 hónapos naptárt sikerülne a közeljövőben bevezetni.

Nyári Sport gyapju-szövetek iskolai egyenruhaszövetek Olcsó árak mellett

Iuliu W E I S Z Gyula

szövetnagyruházában szerezhetők be. P. Bratianu 18 szám. Alapítattott: 1894.

ÜZLETSZERZŐK jó jövedelemmel keresetnek. Cím a kiadóban.

— Az ipari és kereskedelmi alkalmazottak szabadságolása. Az ipari és kereskedelmi vállalatok kötelesek ez évben is elkészíteni az alkalmazottak nyári szabadságolási rendjét és annak egy példányát megküldeni a Munkakamara hivatalának, egy példányt pedig kifüggeszteni az üzemben, hogy abból minden alkalmazott kellő időben értesülhessen a szabadsága megkezdésének idejéről. Az ipari üzemek munkásainak a törvény a következőkben állapítja meg a szabadság idejét: 1—3 évi megszakítás nélküli munkaidőre 7 nap, 3—5 év után 10, 5—10 év után 14, tíz év után mindenévre 1 nap szabadság, amely összesen 30 napot nem haladhatja túl. Amennyiben a munkaadó nem ad szabadságot, úgy köteles a szabadságidőre dupla fizetést folyósítani.

A Viktória kávéházban kapja a legjobb

französisz kávé, kellemes, kerthelyiség. — Terasz a korszóra. Esténként szórakoztató és tánczene.

Beretvás pasztilla a legmakacsabb tejtájt is elmulasztja.

— A mézárások és hentesek a munkaügyi miniszter legújabb körrendelete szerint iparosok és nem kereskedők s mint ilyenek kötelezett tagjai a betegsegélyzőnek.

Dac

gyermekköcski egyed-elárúsító helye HERRMANN JENŐ cégnél. Satu-Mare, Bul. Basarabilor 11. Telefon 251

— Rövid lesz a vakáció. Illetékes körökben az a terv merült fel, hogy a járványos betegségek következtében év közben szünetek miatt a nagy vakációt két héttel megrövidítik.

Önnek is van szerencséje, csak meg kell fogni. Vásároljon sorsjegyet **Paládi** sorsjegyirodájában Str. Crisana 4 sz. alatt szerencsés számokat kap.

Ingatlanforgalmi

irodát nyitottam,

foglalkozom házak, földbirtokok, telkek eladásával és vételével.

Megbízásom van a város központjában több kisebb-nagyobb lakóház eladására.

Felkérem úgy az eladó, mint a vevő közönséget, hogy irodámat felkeresni szíveskedjenek, ahol előzetes és megbízható kiszolgálásról biztosíthatom. FUCHS JÓZSEF irodája Piaja Bratianu 14. Emelet, Berenczey Kovács ház. Telefon 32.

Aktuális öt szó: Hátralékos előfizetését szíveskedjék mielőbb rendezni.

— Uj hajviselet Londonban. Londonból új hajviselet indult világhódító útjára: a westminster frizura. E hajviseletben van valami az elomló Greta Garbó-frizura női méltóságteljeségéből, felhívja a fejre a figyelmet, szépiíti azt s a londoni divatkirályok szerint a westminster frizura általában előnyös hatásánál fogva gyors sikerre számíthat.

— **A Dacia-Barban ma és minden este művészeti műsor.**

MOZI National Mozcó

MŰSOR:

Hétfőn, kedden 6 és 8 órakor szenzációs dupla műsor. „A Koldusdiák” utána a háborús filmek legnagyobb produkciója: „Rohamsapat előre”. Uj hangos világhírű.

Magyar felírás!

Astra Mozcó

MŰSOR:

Az utolsó magyar felírásu film az Astrában. Gulliver és az angol királykoronázás együtt.

Pazar ajándékot ad az Astra közönségének. Sikerült megszereznie az utolsó magyar felírásu nagy filmet: „Gulliver a törpök országában, amit az angol királykoronázás első felvételével vetítenek. „Egy modern házasság” című társadalmi drámával. Vidám színes rajzolt film. Ne mulassza el ezt az alkalmat, mert olyan műsort kap, amilyen nem pereg egyhamar Satumaren.

Magyar felírással!

Hétfőn 6—9 órai kezdettel dupla műsor: „Egy modern házasság és Gulliver a törpök országában”. Színes rajzolt film. Hangos híradó: Az Angol király koronázása, új eredeti angol filmfelvételek.

Magyar felírás!

A hét humora

A korzón

— Hallotta ? Juliskának gyereke született...

— Hogyan? Hiszen ugy tudom, hogy ő már két éve özvegy...

— Igen. De ő él...

— Érdekes, hogy Steinach és Woronoff megfiatalítási kísérleteivel hogy elhallgattak mostanság.

— Hát persze... Ugyan kinek volna kedve a mai savanyu viszonyok közt tovább élni mint ameddig éppen muszáj ?

— Mondd Henry, ha elveszel feleségül, továbbra is járhatok irodába.

— Természetes, különben, miből élénk meg.

A Viktóriában

A törzsvendég beszéli az ebédutáni feketekávé mellett :

Napoleonról most eleve-nítették fel a franciák ezt az anekdotát. A fiatal, alacsonytermetű Napoleon hadsereparancsnokot eleinte nem vették elég komolyan főtisztjei. Amikor a hosszú Kleber tábornok egyizben megszegte parancsát, Napoleon így szólt:

— Tábornok, ön egy fejjel magasabb nálam. — Ha még egyszer nem teljesíti a parancsamat, ez a különbség el fog tűnni !...

Szivacs István kefekötő önállósította magát a szakmában és azonnal meg-nőszült.

Pár hét múlva egyik kol-légája megkérdezte :

— Na, hogy érzed ma-gad, mint férj.

— Köszönöm, — felelte Szivacs. — meglehetősen.

— Szép a feleséged ?

— Elég szép.

— És jó gazdaasszony?

— Azt elhiszem ! Nem mehetek olyan késő éjjel haza, hogy a kezében ott ne lenne a seprő.

A táplálkozás szabályai

— II.-ik közlemény —

A téli időkben pl. amikor vitaminban szegény ételek kerülnek asztalunkra, évszázados szokás alapján, sok savanyukáposztát, savanyu uorkát és egyéb olyan konzervált növényi termékeket használ minden polgári háztartás, amelyben rengeteg a vitamin. Pedig a régi háziasszonyoknak fogalmuk sem volt még vitaminokról, mikor az ösztön és a gyakorlat rávezette őket a zöldségek konzerválására.

Ugyanigy vagyunk a fűszerekkel is. Ostoba dolog, ha el akarjuk tiltani az egészséges embert a megszokott fűszerektől. A paprika például (ne felejt-sük el, hogy osztrák tudós mondja ezeket) valóságos raktára a vitaminoknak. A régi háziasszonyok azonban nem azért készítették a gulyást paprikával és hagymával, mert vitamino-

kat akartak enni, hanem egyszerűen azért, mert a legtöbb húsféle úgy készíthető el a legizletesebben. Az igazi tudomány az étkezés terén is a legtöbb-ször bebizonyítja a tradíciók helyességét. Étkezé-sünknel a legtöbb esetben tehát hallgassunk csak ös-ztőneinkre.

Ez az ösztön arról is gondoskodik, hogy se tul-sokat, se túlkeveset ne e-gyünk. Az ösztönben, leg-feljebb csak azért: téved-hetünk, mert a jólakottság érzése néha későn jelent-kezik, azaz akkor, amikor gyomrunkat már tulságo-san megtöltöttük. Fontos tehát, hogy mindig kissé é-hesen keljünk fel az asztaltól, ösztöneinket csak a fogyasztókurák ronthatják meg, mert ha hosszabb ideig koplalunk, akkor ét-vágyunk esetleg örökre el-veszhet.

Dr.

Védekezés a tifusz ellen

Hogy a typhus-teljes e-gészségben, mint fertőző be-tegséget az olvasóval is-mertessük e lap hasábjain, ebben leírásának terjedel-me és a közönség részé-ről ennek teljes megértés hiánya miatt csak a leg-fontosabbakra térhetünk ki.

Röviden fogjuk tehát en-nek leírását ismertetni. — hogy az olvasó részére is megérthető és hasznos le-gyen.

A typhus Abdominális (has.tifusz) történelmé-t még ma is homály fedi, habár maga a betegség már a mult században is tifusz név alatt volt ismeretes, de ezen elnevezés alatt több fertőző betegség volt egy-ütt csoportosítva, amely be-tegségek a kedélyállapot tompulásával és pszikus lehangoltsággal jártak e-gyütt, amely jelenségekkel a Typhus Abdominális-nál is találkozunk, mivel a ti-fuszról az ösmeretek még nagyon hiányosak voltak és a tifusszal gyakran e-gyütt járó pszikus izgal-mak más betegségekkel voltak eltévesztve s nem voltak felismerve, mint a

tifusszal is együtt járó je-lenségek.

Még a mult században is voltak tudományos egyé-niségek, — akik a Typhus Abdominális, a Typhus Exantematicus-t (kiütéses tifusz), a Febris Recurrens-t (visszatérő láz) egy és u-gyanazon betegségnek tar-tották.

Eber volt az, aki 1880-ban a tifusz kór okozójá-nak felfedezésével világos-ságot derített és megmu-tatta nekünk a helyes utat e betegség kórokozójának leírásával.

A tifusz tehát egy lázzal járó fertőzőt és másokat fertőző betegség és okozó-ja nem más, mint az E-ber által felfedezett tifusz-bacilus.

Hogy fertőz tehát ezen bacilus és hogy jut be az ember szervezetébe ?

A fertőzés többféleképen történik, de az utja a je-lenlegi tudományos isme-reteink szerint csak egy, ez pedig nem más, mint a szájon keresztül az emésztő szervekbe, (ha csak tu-datlanságból egy hőmérő által a végbélen keresztül)

amely hőmérő tisztátlanul a végbélen lemerít hőmér-séklet után egy más nem tifuszban megbetegedett e-gyénnek lázmérés céljából kerül a végbelébe.) Még pedig leggyakrabban a ti-fusz bacilustól fertőzött víz-zel, különösen, ha az a vizivásra használt kut, kö-zel van egy illemhelyhez és valószínűség szerint az illemhelytől egy nem is-mert, vagy lehet ismert le-folyó vezet a kúthoz, ami által az ivóvíz fertőzve lesz.

A tejjel, még pedig egy tifuszos beteget ápoló há-ziaasszonytól mosdatlan kéz-zel megfejt mosdatlan te-hén tőgyéről a tejbe be-került bacilusok által.

(Folytatjuk.)

Új szállítási vállalat

Értesitem Satu-Mare és vidéke közönségét, hogy „Rapid” szállítási vállalat cím alatt Czukor László vezetése mellett szállítási vállalatot létesítettem.

Vállalom a szállítás körébe tartozó mindennemű munkálatoknak szakszerű, pontos és gyors elintézését.

Költözködést jutányos árban vállalom felelősség mellett tel-jesen új, féderes szekereinken. Az általunk szállítandó termé-nyekhez teljesen új üres ter-ményzsákat díjtalanul adunk.

Nb. közönség szíves támoga-tását várva vagyok teljes tisz-telettel:

„Rapid” szállítási vállalat
Calea Traian 7. Telefon: 587.

Írógép

számoló - és
számoló gép

javító-műhelye

Pató Béla

műszerész

Satu-Mare

Piata Brătianu Nr. 7.

„FrissUjság”

Független politikai,
közgazdasági, és tár-sadalmi hetilap

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Satu-Mare

Str. Petru Maior 14.

Telefonszám : 304.

Előfizetési árak :

Romániában : egy évre 200 Lei
Bankoknak, gyáraknak, részvény-társaságoknak, kluboknak egy évre,
ezer Lei.

Magyarországon : egy évre 16 P

Jugoszláviában : egy évre 100 D.

Csehszlovákiában : egy évre 90 Kc.

Kéziratokat nem adunk vissza. —

Minden cikkért annak írója felel. —

Csak válaszbélyeggel ellátott leve-
lekre válaszolunk levélben.

Tip. »Athenaeum« Satu-Mare